

Силабус
навчальної дисципліни
Сучасні інформаційні технології
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма Право
Спеціальність D8 Право
Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Алексеева Ганна Миколаївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fmkto/structure-fmkto/kaf-ktun/composition-ktun/alekseeva/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	alekseeva@ukr.net
Графік консультацій	ПН 14.30-16.30 СБ 14.30-16.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: інформаційні технології, правова інформація, інформаційні системи, цифрові ресурси, правові рішення.

Мета та предмет курсу: формування у здобувачів освіти системного уявлення про можливості використання інформаційних технологій у сфері правової діяльності, ознайомлення з цифровими інструментами обробки правової інформації, інформаційними системами та базами даних, а також розвиток практичних навичок аналізу, інтерпретації та візуалізації даних у процесі прийняття правових рішень.

Предметом є вивчення та застосування новітніх інформаційних технологій у контексті правової діяльності та юридичної практики. Дисципліна охоплює широкий спектр тематик – від базових принципів роботи з інформаційними системами та цифровими ресурсами до використання інструментів обробки, аналізу та візуалізації

правової інформації, а також вивчення сучасних цифрових підходів до прийняття правових рішень і забезпечення ефективності юридичної діяльності.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності :

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Опанування дисципліною «Сучасні інформаційні технології» забезпечить програмні результати навчання (ПР) (за стандартом):

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні управничій діяльності.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН 19. Пояснювати природу та змістовних правових явищ і процесів.

Зміст курсу:

Тема 1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу

Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії переходу суспільства до постіндустріального, інформаційного етапу розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства – визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-

методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та сталий розвиток. Концепція інформатизації. Соціальна інформатика – визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль у сфері правової діяльності та юридичної практики.

Тема 2. Семантичні основи соціальної інформатики. Інформологія – загальна теорія інформації

Інформація – поняття. Коротка характеристика теоретичних концепцій і підходів до вивчення закономірностей інформаційного обміну: теорія інформації К. Шеннона, кібернетичний підхід Н. Вінера, логіко-семантичний підхід, прагматична концепція, біхевіористська модель інформації, логіко-прагматична модель комунікації. Матерія, енергія, інформація, знання, зв'язок понять. Дані, інформація, знання – співвідношення понять. Формалізація знань: методи і прийоми, їх ефективність, порівняльний аналіз. Технологія, інформаційна технологія. Власне інформаційна технологія. Штучний інтелект, експертні системи – поняття та можливості використання у правовій діяльності та юридичній практиці.

Тема 3. Соціальні комунікації: історія, сучасність, перспективи

Ресурсна та соціокультурна концепції інформаційного середовища як простору соціальних комунікацій. Типи обмінів у суспільстві. Матеріально-енергетичний та інформаційний обміни. Фази інформаційних обмінів у суспільстві. Усна, письмова, книжкова та цифрова фаза інформаційного обміну. Роль інформаційних технологій у розвитку правових комунікацій та юридичної взаємодії. Системи штучного інтелекту, експертні системи – постановка задачі, підходи до її вирішення, області застосування у правовій діяльності та правозастосовній практиці.

Тема 4. Інформаційні ресурси суспільства

Інформаційна криза початку 70-х років ХХ століття: передумови, зміст, прояви у соціальній практиці, наслідки. Інформаційний ресурс – визначення поняття. Основні проблеми досліджень у галузі інформаційних ресурсів суспільства. Знання як національне багатство. Проблема «витоку мізків». Форми матеріалізації інформаційних ресурсів суспільства, зокрема правових інформаційних ресурсів (нормативно-правових актів, судової практики, реєстрів). Проблема «електронізації» інформаційних фондів. Автоматизовані інформаційні ресурси. Фактографічні бази даних, правові інформаційні системи та юридичні бази даних.

Тема 5. Інформатизація суспільства: соціальні умови, передумови і наслідки

Технічний аспект соціальних передумов інформатизації. Передумови інформатизації в економічній, політичній, культурно-духовній і соціальній сферах суспільства. Вихідні умови й альтернативні варіанти розвитку процесу інформатизації.

Вплив інформатизації на правову систему, юридичну діяльність та процес прийняття правових рішень.

Методи навчання:

методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, навчальна дискусія), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (інтерактивні відеоконференції і консультації на платформі Zoom та месенджери (Telegram, Viber);

пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з науково-методичними джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять)

обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Навчальний курс передбачає лекційні і практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Практичні заняття передбачають усне опрацювання теоретичного матеріалу та дискусію за темою, а також розв'язування практичних задач. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому або електронному вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint) та передбачає усне опитування здобувачів за певною темою та результатами самостійного розв'язування задач протягом заняття або на груповій/індивідуальній консультації. Для зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

У рамках курсу ми дотримуємося загальних політик використання штучного інтелекту в освітній, викладацькій та науковій діяльності, відповідно до законодавства України, включаючи закони "Про авторське право і суміжні права", "Про національну безпеку України", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", а також національну Концепцію розвитку штучного інтелекту. Регулятивні положення також враховують стратегічні розвідки інших навчальних закладів, наприклад, стратегію розвитку Бердянського державного педагогічного університету.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (<https://bdpu.org.ua/wp->

content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

технічне (комп'ютер, проектор); програмне (PowerPoint, Excel, Word, Moodle); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

- індивідуальне опитування;
- поточне тестування;
- екзамен.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен	Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	50	100
10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

<i>Оцінка за університетською шкалою</i>	<i>Оцінка за шкалою ECTS</i>
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Біленчук П. Д., Кофанов А. В., Кобилянський О. Л. Інформаційне суспільство: управління, право, технології, безпека: навчальний посібник. – К., 2009. – [PDF] <https://elar.navs.edu.ua/bitstreams/60a7bb97-797e-4819-99f8-5a318d484bcb/download>
2. Кормич Б. А. Інформаційне право: підручник. – К., 2011. – <https://books.google.com/books?id=RY7BcKeSFGMC>
3. Вінник О. М. Право цифрової економіки: навчальний посібник. – 2021. – [PDF] <https://repository.ndippp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/244/>
4. Біленчук П. Д. та ін. Інформаційна аналітика в юриспруденції: автоматизовані системи і технології. – К., 2009. – [PDF] <https://elar.navs.edu.ua/bitstreams/dee4f732-dcc7-4a2b-bbc9-f4ba84adefdl/download>
5. Шепітько В. Ю., Авдєєва Г. К., Шевчук В. М. Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці та судовій експертизі. – 2024. – [PDF] <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/321440/311999>

Допоміжна

6. Пікуля Т. Механізм правового регулювання цифрового середовища: філософсько-правовий аспект // Наукові записки НаУКМА. – 2025. – [PDF] <https://nrplaw.ukma.edu.ua/article/download/333718/325557>
7. Попадич О. О., Попадич Б. Т., Логай В. А. Дистанційне навчання як виклик сучасної системи освіти: методико-правовий вимір. – 2024. – [PDF] <https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/a819f510-04a0-4b04-86c5-0ad6ba1fb741/download>
8. Морозова О. І. Методологічні основи інформаційних технологій у професійній освіті. – 2021. – [PDF] <https://dspace.library.khai.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/1498/>
9. Гребенюк А. Комунікаційна система правової сфери: інформаційні аспекти // 2021. – [PDF] <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4134/>
10. Діденко О. Електронні підручники та правове регулювання освітніх ресурсів. – 2014. – [PDF] http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv
11. Закон України «Про інформацію» – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
12. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» – <https://zakon.rada.gov.ua>
13. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» – <https://zakon.rada.gov.ua>
14. Закон України «Про електронні довірчі послуги» – <https://zakon.rada.gov.ua>
15. Закон України «Про захист персональних даних» – <https://zakon.rada.gov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Єдиний державний реєстр судових рішень – <https://reyestr.court.gov.ua>
3. Верховна Рада України (законодавство) – <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Судова влада України – <https://court.gov.ua>

5. Google Scholar – <https://scholar.google.com>
6. DOAJ – <https://doaj.org>
7. JSTOR – <https://www.jstor.org>
8. ScienceDirect – <https://www.sciencedirect.com>
9. SpringerLink – <https://link.springer.com>
10. HeinOnline (правова база) – <https://home.heinonline.org>
11. ResearchGate – <https://www.researchgate.net>
12. Academia.edu – <https://www.academia.edu>
13. ERIC – <https://eric.ed.gov>
14. SSRN (соціальні науки і право) – <https://www.ssrn.com>
15. OECD Data – <https://data.oecd.org>
16. World Bank Data – <https://data.worldbank.org>
17. Prometheus – <https://prometheus.org.ua>
18. Coursera – <https://www.coursera.org>
19. Internet Archive – <https://archive.org>
20. Europeana – <https://www.europeana.eu>